

Projektnamn

Dubbelspår Dingersjö-Kubikenborg

Dokumenttyp

Rapport

Ärendenummer

TRV 2022/141809

Skapad av

A. Dahlin

Godkänt datum

2024-04-22

Rev datum**Godkänt av**

P. Törnkvist

Filnamn

149753-01A-025-0001

Version

—

Dokumenttitel

Naturvärdesinventering på fältnivå, Övre Stockvik,
Industri- och verksamhetsområde,
Sundsvalls kommun

Granskningsstatus/Syfte: Godkänd**Handlingstyp:****Ändringslogg**

Version	Datum	Ändring	Godkänt av

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1 Bakgrund och syfte	3
2 Inventeringsområde	3
2.1 Geografisk avgränsning.....	3
2.2 Områdesbeskrivning.....	4
3 Metodik	6
3.1 Naturvärdesinventering.....	6
3.2 Naturvårdsarter	7
3.3 Generellt biotopskydd	8
3.4 Särskilt skyddsvärda träd.....	8
3.5 Osäkerhetsfaktorer	8
4 Dokumenterade naturvärden	8
4.1 Dokumenterade naturvärden	8
4.2 Dokumenterade arter	8
5 Resultat	9
5.1 Naturvärdesobjekt.....	11
5.2 Naturvårdsarter	11
5.2.1 <i>Tjäder</i>	12
5.3 Generellt biotopskydd	12
5.4 Särskilt skyddsvärda träd.....	12
5.5 Invasiva arter	12
6 Rekommendationer	12
Referenser	13

Sammanfattning

AFRY har på uppdrag av Trafikverket och Sundsvalls Kommun utfört en naturvärdesinventering (NVI) på fältnivå enligt svensk standard (SIS, Swedish Standards Institute, 2014a). Detta i syfte att bedöma områdets ekologiska värde och identifiera naturvärden som kan beröras av det planerade uppförandet av anläggandet av ett industriområde.

Inventeringsområdet omfattar ett område beläget väster om Stockvik, Sundsvalls kommun, i Västernorrlands län. Projektområdets totala area är ca 58 hektar.

Inom inventeringsområdet har sex naturvärdesobjekt identifierats. Samtliga naturvärdesobjekt har klassats med naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde).

Tre naturvårdsarter har dokumenterats under fältinventeringen. Inga invasiva arter påträffades i inventeringsområdet.

1 Bakgrund och syfte

Sundsvalls kommun planerar att anlägga ett nytt industri- och verksamhetsområde i Övre Stockvik. Innan arbetet påbörjas krävs en naturvärdesinventering av den mark som ska tas i anspråk.

Samtidigt planerar Trafikverket för anläggande av nytt dubbelspår på Ostkustbanan delen Dingersjö-Kubikenborg och Kubikenborg- Sundsvall C samt ombyggnationen av Sundsvall C. I samband med entreprenadarbetet för Ostkustbanan kommer stora mängder överskottsmassor uppkomma. Då det nya industri- och verksamhetsområdet ligger i närheten av aktuell del av Ostkustbanan har Sundsvalls kommun och Trafikverket kommit fram till en lösning som innebär att massor från ombyggnationen av Ostkustbanan kan användas för att iordningställa industri- och verksamhetsområdet i Övre Stockvik.

AFRY har på uppdrag av Trafikverket och Sundsvalls kommun genomfört en naturvärdesinventering (NVI) på fältnivå. Naturvärdesinventeringen har genomförts enligt svensk standard för naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) (SIS, Swedish Standards Institute, 2014a).

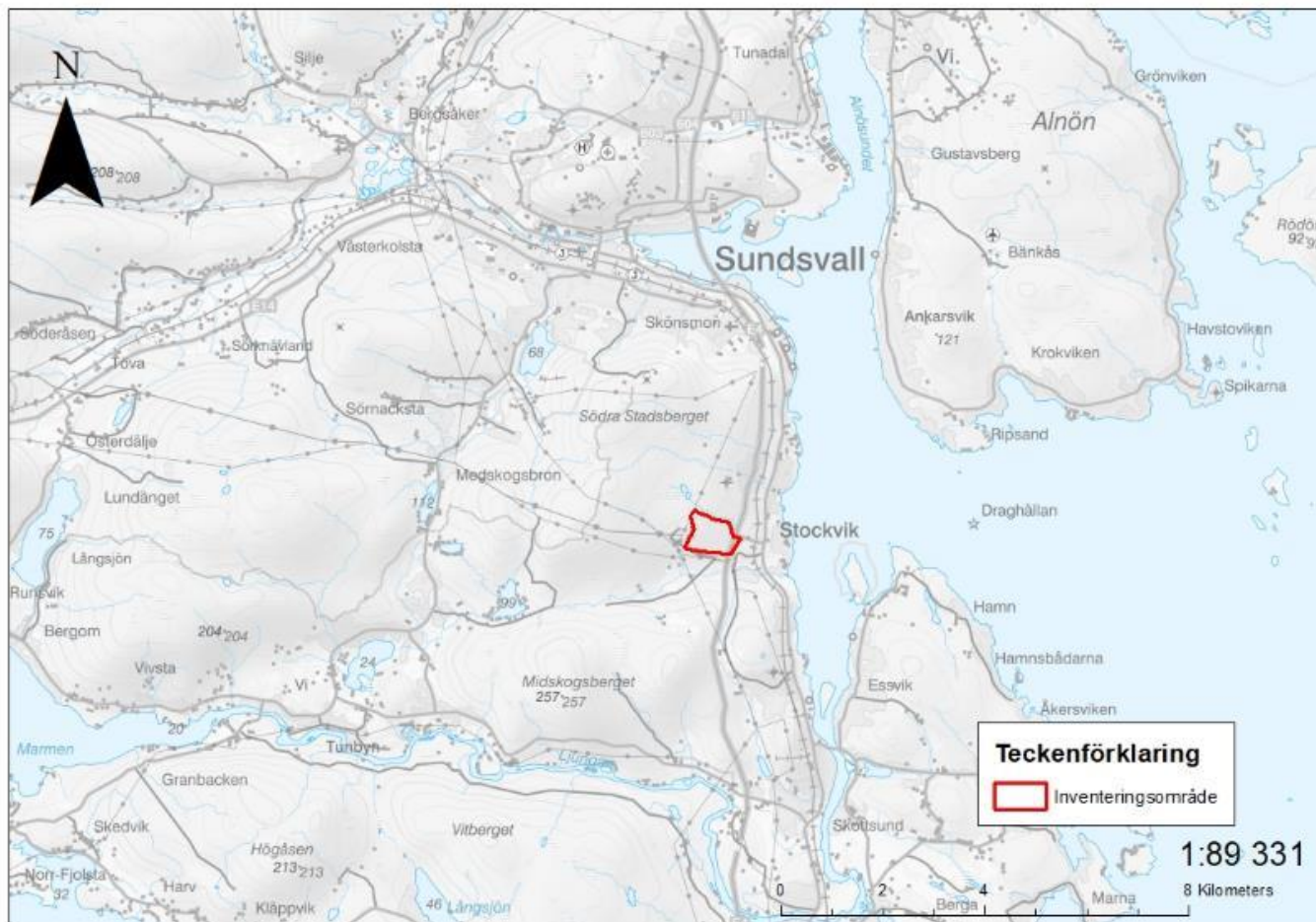
Syftet med naturvärdesinventeringen var att identifiera, avgränsa och värdera värdefulla naturmiljöer och naturvårdsarter samt identifiera objekt som innefattas av det generella biotopskyddet i inventeringsområdet.

Resultatet av naturvärdesinventeringen har sammanställts i denna rapport och kommer att utgöra underlag för behov av naturhänsyn, skyddsåtgärder och justeringar i den fortsatta planeringen av planerad exploatering.

2 Inventeringsområde

2.1 Geografisk avgränsning

Inventeringsområdet utgörs av en yta på cirka 58 hektar i Övre Stockvik, Sundsvalls kommun, Västernorrlands län. Området består av skogsbruksmark och skogliga impediment i form av myrmark och hållmark. (Figur 1). Den geografiska avgränsningen för inventeringen är den samma som detaljplanegränsen.

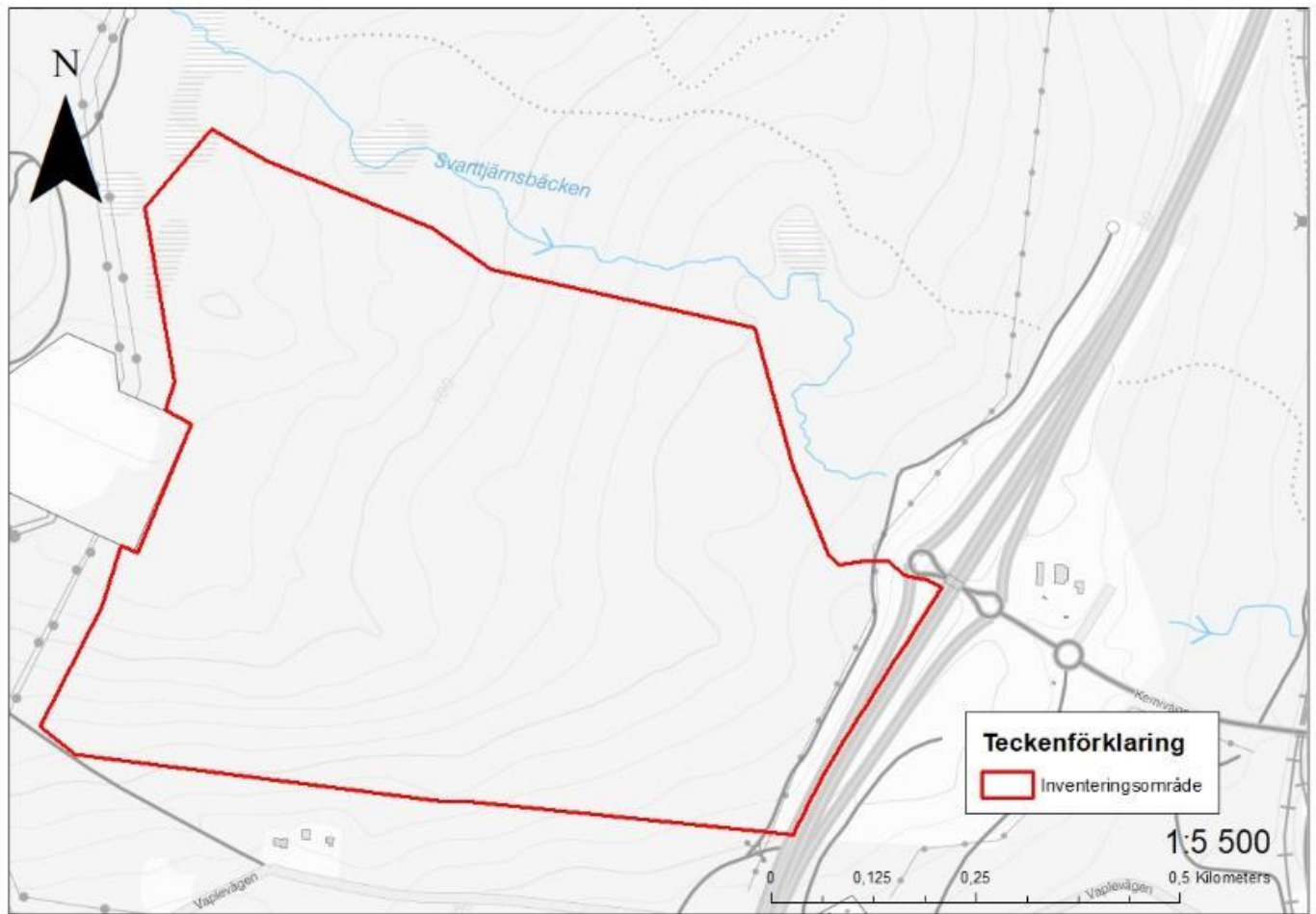

Figur 1. Lokaliseringskarta

2.2 Områdesbeskrivning

Inventeringsområdet ligger i Övre Stockvik, söder om Sundsvalls stad i Sundsvalls kommun, Västernorrlands län. Området avgränsas i väster av ett ställverk, i söder av en mindre grusväg, i öster av väg E4 samt i norr av Svartjärnsbäcken.

Det inventerade området består av skogsmark samt skogliga impediment i form av hällmarker.

Figur 2. Karta över inventeringsområdet

3 Metodik

3.1 Naturvärdesinventering

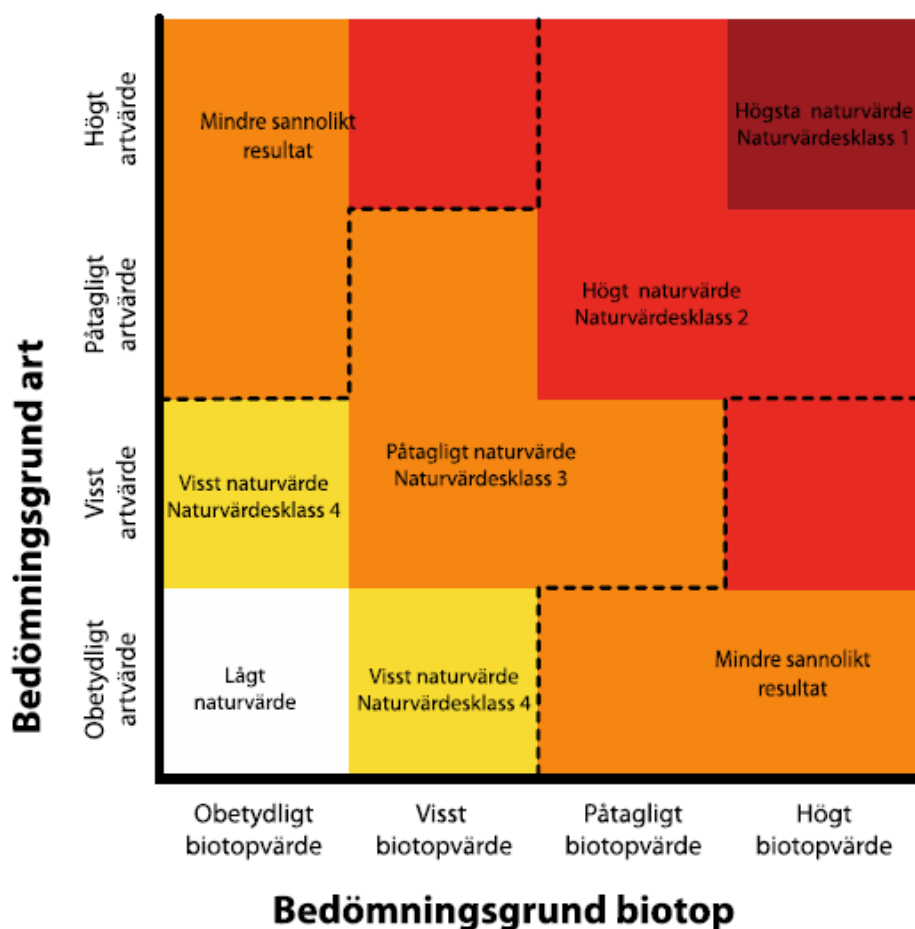
Syftet med naturvärdesinventering i fält är att identifiera och bedöma det aktuella områdets naturvärden och betydelse för biologisk mångfald, enligt definitionen för Svensk Standard för naturvärdesinventering (SIS, Swedish Standards Institute, 2014a) och Teknisk Rapport (SIS, Swedish Standards Institute, 2014b).

Inventering genomfördes med detaljeringsgrad medel. Det innebär att minsta obligatoriska karteringsenhet är en yta av 0,1 ha eller mer eller linjeformat objekt med längd av 50 m och bredd på 0,5 m eller mer. Tillägg till inventeringen var naturvärdesklass 4 (3.3.2), generellt biotopskydd (3.3.3), skyddsvärda träd (3.3.4) och invasiva arter. Inventeringen föregicks inte av en NVI på förstudenivå.

Fältinventeringen utfördes den 17-18 oktober 2023 i syfte att identifiera, avgränsa och klassa naturvärdesobjekt (ett avgränsat geografiskt område med naturvärde som är av positiv betydelse för biologisk mångfald) samt eftersöka och koordinatsätta generella biotopskydd. Naturvårdsarter och invasiva arter som påträffades under inventeringen noterades och koordinatsattes, SWEREF 99 TM.

Naturvärdesobjekt bedöms enligt en fyrgradig skala (klass 1–4) baserat på bedömningsgrunderna art och biotop (Figur 2). Om naturvärden av landskapsekologisk karaktär identifieras kan ett landskapsobjekt avgränsas. Det gör det om till exempel landskapets positiva betydelse för biologisk mångfald är uppenbart större eller av en annan karaktär än de ingående naturvärdesobjektens betydelse. Landskapsobjekt kan även avgränsas om områden utanför och tillsammans med naturvärdesobjekten skapar en helhet som har positiv betydelse för biologisk mångfald.

ESRIS kartbaserade applikation FieldMaps för ArcGIS användes i fält för att kunna följa inventeringsområdet samt avgränsa och koordinatsätta naturvärden som identifieras i fält.

Figur 3. Klassificeringar av ett naturvärdesobjekt vid naturvärdesbedömningen.
Källa: SS 199000:2014.

3.2 Naturvårdsarter

Naturvårdsarter är ett samlingsbegrepp för arter som är skyddsvärda, signalerar ett område med höga naturvärden eller är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Samtliga naturvårdsarter som observerades under inventeringen koordinatsattes och rapporterades till Artportalen. Nedan beskrivs ett urval av olika typer av naturvårdsarter.

Rödlistade arter är arter som riskerar att dö ut i Sverige inom en viss framtid. Dessa klassas till nära hotad (*NT*), sårbar (*VU*), starkt hotad (*EN*), akut hotad (*CR*) eller nationellt utdöd (*RE*), där *NT* är den lägsta klassningen (SLU Artdatabanken, 2020).

Signalarter (*S*) är arter som med sin närvaro indikerar att ett område har höga naturvärden i skog. Frekvens och kombination av signalarter kan dessutom förstärka eller ge ytterligare information om områdets naturvärdeskvalitet (Nitare, 2019; Skogsstyrelsen, 2014).

Fridlysta arter (*F*) är skyddade enligt 4–9 §§ artskyddsförordningen (2007:845) och det finns olika starka skyddsföreskrifter för arterna. Alla vilda fåglar är skyddade enligt Artskyddsförordningen. I NVI avses dock bara de fågelarter som markerats med B i bilaga till förordningen, rödlistade arter och sådana arter som uppvisar en negativ trend.

Typiska arter (*T*) är arter som indikerar gynnsam bevarandestatus för olika Natura 2000-naturtyper (Naturvårdsverket, 2023).

3.3 Generellt biotopskydd

Naturvärdesinventeringen utfördes med tillägget generellt biotopskydd, där områden som omfattas av det generella biotopskyddet enligt miljöbalken 7 kap 11 § och förordningen (1998:1252) om områdesskydd, identifieras, beskrivs och kartläggs.

Generellt biotopskydd är en skyddsform som används för små mark- och vattenområden som är värdefulla och viktiga för flera olika organismer. Skyddet innebär att områden med generellt biotopskydd inte får tas bort eller skadas (Naturvårdsverket, 2012).

Biotoperna som omfattas av generellt biotopskydd i hela Sverige är: *småvatten och våtmark i jordbruksmark, odlingsröse i jordbruksmark, stenvägg i jordbruksmark, källa med omgivande våtmark i jordbruksmark, åkerholme, allé och pilevall*. Med jordbruksmark avses här mark som används som åker-, ängs- eller betesmark eller mark som är i träda.

3.4 Särskilt skyddsvärda träd

Naturvärdesinventeringen utfördes även med tillägget särskilt skyddsvärda träd. Särskilt skyddsvärda träd är träd som har en stamdiameter över 100 cm, hålträd med en stamdiameter över 40 cm eller är mycket gamla träd (Naturvårdsverket, 2021). Dessa träd omfattas av miljöbalkens skydd (12 kap. 6 §) och inför en åtgärd på ett särskilt skyddsvärt träd ska en anmälan för samråd lämnas in till Länsstyrelsen.

3.5 Osäkerhetsfaktorer

Inventering genomfördes under årstid när de flesta kärlväxter blommat ut samt fåglar och insekter är mindre aktiva. Osäkerhet finns i bekräftande i art av kärlväxter.

Det inventerade området består av skogsmark samt skogliga impediment i form av hållmarker.

4 Dokumenterade naturvärden

4.1 Dokumenterade naturvärden

Fältbesöket föregicks inte av en inledande identifiering av dokumenterade naturvärden i en NVI på förstudienivå.

4.2 Dokumenterade arter

Inga naturvårdsarter är rapporterade inom inventeringsområdet sedan tidigare.

5 Resultat

Resultatet från naturvärdesinventeringen presenteras i Figur 4 nedan och med objektbeskrivningar i följande kapitel.

5.1 Naturvärdesobjekt

Inom inventeringsområdet har sex naturvärdesobjekt identifierats. Samtliga objekt har bedömts ha naturvärdeklass 3, påtagligt naturvärde. Naturvärdesobjekten presenteras i korthet i tabell 2 nedan, på figur 4 samt med en längre beskrivning i Bilaga 1.

Tabell 2. Beskrivning över naturvärdesobjekt

Objektsnr.	NV-klass	Typ	Beskrivning
1	3, Påtagligt naturvärde	Myr	Myrmark med orkidéer, revlumner och öppen vattenspegel. Från myren rinner en skogsbäck (Objekt 2)
2	3, Påtagligt naturvärde	Vattendrag	Skogsbäck som knyter samman objekt 1 och objekt 3. I kantzonen finns orkidéer och revlumner.
3	3, Påtagligt naturvärde	Småvatten	Småvatten som ger goda habitatförutsättningar för groddjur. I kantzonen finns orkidéer och revlumner.
4	3, Påtagligt naturvärde	Myr	Mindre mossbäddad myrmark med öppen vattenspegel. Stort antal orkidéer och revlumner.
5	3, Påtagligt naturvärde	Myr	Mindre mossbäddad myrmark med öppen vattenspegel. Stort antal orkidéer och revlumner.
6	3, Påtagligt naturvärde	Vattendrag	Skogsbäck som startar vid objekt 5 och fortsätter ut ur inventeringsområdet.

5.2 Naturvårdsarter

Under fältinventeringen inom inventeringsområdet har totalt tre naturvårdsarter observerats. Arterna består av två kärlväxter och en fågel som presenteras i Tabell 3 samt deras lokalisering i figur 4.

Tabell 3. Naturvårdsarter observerade i inventeringsområdet.

Artnamn	Artgrupp	Typ av naturvårdsart	Rödlista
Revlumner	Kärlväxt	Fridlyst art	LC, Livskraftig
Orkidée (Art osäkert)	Kärlväxt	Fridlyst art Typisk art	LC, Livskraftig
Tjäder	Fågel	Fridlyst art Typisk art i Taiga, Skogsbevuxen myr	LC, Livskraftig

5.2.1 Tjäder

Inom inventeringsområde påträffades fågelarten Tjäder, *Tetrao urogallus*. Tjäder är skyddad via Artskyddsförordningen, Fågeldirektivet och Bernkonventionen. Tjädern är också en prioriterad art i Skogsvårdslagen samt typisk art för Natura2000 (9010 Taiga, Boreal region och 9740 Skogsbevuxen myr, kontinental region).

För att skydda tjäder bör deras fortplantningsplatser, nedan beskrivit som spelplatser, skyddas vid exploatering. Spelplatser finns ofta i anslutning till skogliga impediment som hållmarkstallskogar, laggskogar, tallmossar, myrar och liknande. Platsen bör vara relativt öppen med 20-50 meters sikt för att minska risken att överraskas av predatorer.

Norr om inventeringsområdet finns stora områden av skogliga impediment, i form av myrar, där spelplatser för tjäder anses troligt.

Inventeringsområdet som denna naturvärdesinventering avser anses ej vara en typisk spelplats för tjäder. Skogen är ung och tät. Vid de skogliga impedimenten växer täta buskskikt av arten en.

5.3 Generellt biotopskydd

Inom inventeringsområdet har inga objekt som omfattas av det generella biotopskyddet identifierats.

5.4 Särskilt skyddsvärda träd

Under inventeringen i fält identifierades inga skyddsvärda träd.

5.5 Invasiva arter

Under fältinventeringen påträffades inga invasiva arter.

6 Rekommendationer

Påverkan bör i största möjliga mån undvikas i naturvärdesobjekt med naturvärdeklass 3. Om intrång görs i berörda områden ska kompensationsåtgärder tas fram.

Vid exploatering krävs en utredning av det generella strandskyddet.

Då området ej anses innehålla spelplatser för tjäder rekommenderas ingen vidare utredning av arten.

Om påverkan på fridlysta kärlväxter, orkidéer och revlumner, sker bör en artskyddsutredning av dessa göras. Eventuellt kan dispens från artskyddet krävas.

Inventering av groddjur bör utföras i objekt 3.

Referenser

- AFRY. (2023). *Fågelinventering på förstudienivå för solpark Forsby*.
- AFRY. (2023). *Fågelinventering på förstudienivå för solpark Värnanäs*.
- ESRI. (u.å.). *World Imagery*. Esri, Maxar, Earthstar Geographics, and the GIS User Community.
- Jordbruksverket. (2017). *Ängs- och betesmarksinventeringen*. Jordbruksverket.
- Länsstyrelsen i Kalmar län. (2005). *Skötselplan för Fröstorp naturreservat*. Länsstyrelsen i Kalmar län.
- Naturvårdsverket. (1997). *Ängs- och hagmarker i Sverige*. Naturvårdsverket.
- Naturvårdsverket. (2012). *Biotopskyddsområden. Vägledning om tillämpningen av 7 kapitlet 11 § miljöbalken*. Naturvårdsverket.
- Naturvårdsverket. (2015). *Processbeskrivning bildande av naturreservat, dipenser och tillstånd*. Naturvårdsverket.
- Naturvårdsverket. (den 09 02 2023). *Natura 2000 i Sverige*. Hämtat från <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/skyddad-natur/natura-2000-i-sverige/>
- Nitare, J. (2019). *Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning*. Skogsstyrelsens förlag.
- SIS Swedish Standards Institute. (2014a). *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI). Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. – Svensk Standard SS 199000:2014*. SIS Swedish Standards Institute.
- SIS Swedish Standards Institute. (2014b). *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI). Komplement till SS 199000. – Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014*. SIS Swedish Standards Institute.
- Skogsstyrelsen. (2014). *Handbok för inventering av nyckelbiotoper*. Skogsstyrelsen.
- SLU Artdatabanken. (2020). *Rödlistade arter i Sverige 2020*. SLU Artdatabanken.

Bilaga 1. Naturvärdesobjekt

Naturvärdesobjekt nr: 1

Naturtyp: Myr

Skydd: -

Beskrivning: Mindre mossbäddad myrmark med öppen vattenspegel. Stort antal orkidéer och revlumner. Myren omges av en bladbarrskog. Från myren rinner en mindre skogsbäck (naturvärdesobjekt 2)

Biotopvärden: Öppen vattenspegel som kan nyttjas av groddjur och fåglar. Objektet bedöms ha ett påtagligt biotopvärde då flera biotopkvalitéer finns som är av betydelse för den biologiska mångfalden.

Artvärden: Under inventering i fält noterades två naturvårdsarter i objektet, en orkidéart och revlumner. Objektet bedöms ha ett visst artvärde.

Motivering till naturvärdesklass: Objektet bildar en refug i landskapet och har med sin öppna vattenspegel och skyddade läge potential att hysa en mångfald av arter varpå objektet bedöms ha ett påtagligt biotopvärde. Inom naturvärdesobjektet har två naturvårdsarter påträffats. Detta ger ett visst artvärde. Objektet ges naturvärdesklass 3, påtagligt naturvärde.

Naturvärdesobjekt nr: 2

Naturtyp: Vattendrag

Skydd: Innefattas av det generella strandskyddet

Beskrivning: Mindre skogbäck som rinner mellan myr (naturvärdesobjekt 1) och småvatten (naturvärdesobjekt 3). Området omges av en blandbarrskog. Vattendraget är grund, ca 20 cm djupt, och smalt, ca 40-60 cm brett. Botten är sandig och lerig. Strandvegetationen av skog beskuggar vattendraget hela dygnet. Vid inventering i fält bedömdes vattendraget ej fiskförande. Vattendraget bedöms vara vattenförande större delen av året.

Biotopvärden: Skogsbäcken har en naturlig form och bedöms ej utgöra ett skogsdike. Vattendraget har gott om bottensubstrat. Vattendraget är delvis lugnflytande och skapar livsmiljöer för mindre akvatiska organismer. Objektet bedöms ha ett påtagligt biotopvärde då flera biotopkvalitéer finns som är av betydelse för den biologiska mångfalden.

Artvärden: Under inventering i fält noterades två naturvårdsarter i objektet, en orkidéart och revlumner. Objektet bedöms ha ett visst artvärde.

Motivering till naturvärdesklass: Objektet bildar en refug i landskapet och har potential att hysa en mångfald av arter varpå objektet bedöms ha ett påtagligt biotopvärde. Inom naturvärdesobjektet har två naturvårdsarter påträffats. Detta ger ett visst artvärde. Objektet ges naturvärdesklass 3, påtagligt naturvärde.

Naturvärdesobjekt nr: 3

Naturtyp: Småvatten

Skydd: Innefattas av det generella strandskyddet

Beskrivning: Småvatten omgivet av blandbarrskog i mitten av inventeringsområdet.

Biotopvärden: Öppet vatten med gräsbevuxna kantzoner och översvämningszoner. Området har potential som groddjurshabitat och fågelhabitat. Området ges därmed ett påtagligt naturvärde.

Artvärden: Under inventering i fält noterades två naturvårdsarter i objektet, en orkidéart och revlumner. Objektet bedöms ha ett visst artvärde.

Motivering till naturvärdesklass: Objektet bildar en refug i landskapet och har potential att hysa en mångfald av arter varpå objektet bedöms ha ett påtagligt biotopvärde. Inom naturvärdesobjektet har två naturvårdsarter påträffats. Detta ger ett visst artvärde. Objektet ges naturvärdesklass 3, påtagligt naturvärde.

Naturvärdesobjekt nr: 4

Naturtyp: Myr

Skydd: -

Beskrivning: Mindre mossbeklädd myrmark med öppen vattenspegel. Stort antal orkidéer och revlumner. Myren omges av en blandbarrskog.

Biotopvärden: Öppen vattenspegel som kan nyttjas av groddjur och fåglar. Objektet bedöms ha ett påtagligt biotopvärde då flera biotopkvalitéer finns som är av betydelse för den biologiska mångfalden.

Artvärden: Under inventering i fält noterades två naturvårdsarter i objektet, en orkidéart och revlumner. Objektet bedöms ha ett visst artvärde.

Motivering till naturvärdesklass: Objektet bildar en refug i landskapet och har potential att hysa en mångfald av arter varpå objektet bedöms ha ett påtagligt biotopvärde. Inom naturvärdesobjektet har två naturvårdsarter påträffats. Detta ger ett visst artvärde. Objektet ges naturvärdesklass 3, påtagligt naturvärde

Naturvärdesobjekt nr: 5

Naturtyp: Myr

Skydd: -

Beskrivning: Mindre mossbeklädd myrmark med öppen vattenspegel. Stort antal orkidéer och revlumner. Myren omges av en blandbarrskog. Från myren rinner en mindre skogsbäck (naturvärdesobjekt 6)

Biotopvärden: Öppen vattenspegel som kan utnyttjas av groddjur och fåglar. Objektet bedöms ha ett påtagligt biotopvärde då flera biotopkvalitéer finns som är av betydelse för den biologiska mångfalden.

Artvärden: Under inventering i fält noterades två naturvårdsarter i objektet, en orkidéart och revlumner. Objektet bedöms ha ett visst artvärde.

Motivering till naturvärdesklass: Objektet bildar en refug i landskapet och har potential att hysa en mångfald av arter varpå objektet bedöms ha ett påtagligt biotopvärde. Inom naturvärdesobjektet har två naturvårdsarter påträffats. Detta ger ett visst artvärde. Objektet ges naturvärdesklass 3, påtagligt naturvärde

Naturvärdesobjekt nr: 6

Naturtyp: Vattendrag

Skydd: Innefattas av det generella strandskyddet

Beskrivning: Mindre skogbäck som rinner från myr (naturvärdesobjekt 5) och fortsätter utanför inventeringsområdet. Området omges av en blandbarrskog. Vattendraget är grund, ca 20 cm djupt, och smalt, ca 40-60 cm brett. Botten är sandig och lerig. Strandvegetationen av skog beskuggar vattendraget hela dygnet. Vid inventering i fält bedömdes vattendraget ej fiskförande.

Biotopvärden: Skogsbäcken har en naturlig form och bedöms ej utgöra ett skogsdike. Vattendraget har gott om bottensubstrat. Vattendraget är delvis lugnflytande och skapar livsmiljöer för mindre akvatiska organismer. Objektet bedöms ha ett påtagligt biotopvärde då flera biotopkvalitéer finns som är av betydelse för den biologiska mångfalden. Vattendraget bedöms vara vattenförande större delen av året.

Artvärden: Under inventering i fält noterades två naturvårdsarter i objektet, en orkidéart och revlumner. Objektet bedöms ha ett visst artvärde.

Motivering till naturvärdesklass: Objektet bildar en refug i landskapet och har potential att hysa en mångfald av arter varpå objektet bedöms ha ett påtagligt biotopvärde. Inom naturvärdesobjektet har två naturvårdsarter påträffats. Detta ger ett visst artvärde. Objektet ges naturvärdesklass 3, påtagligt naturvärde